

JAARVERSLAG

2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
1 Het Algemeen Beheerscomité	5
1.1 Opdracht en bevoegdheden	5
1.2 Werking.....	7
1.3 Samenstelling.....	8
2 Werkzaamheden van het ABC in 2019.....	10
2.1 Pensioenen.....	10
2.2 Sociale bijdragen	13
2.3 Onderwerping	15
2.4 Sociale fraude.....	15
2.5 Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen.....	16
2.6 Welvaart.....	18
2.7 Hulp aan zelfstandigen in moeilijkheden.....	19
2.8 Arbeidsongeschiktheid, Invaliditeit en Geneeskundige zorgen.....	20
2.9 Allerlei	23
2.10 Andere werkzaamheden	25

Voorwoord

De jaarverslagen van het Algemeen Beheerscomité (ABC) verschaffen inzicht in de structuur, de werking en de opdrachten van het Comité. Daarnaast geven ze een overzicht van de werkzaamheden die door het Comité en zijn secretariaat worden uitgevoerd.

In de eerste plaats hebben die werkzaamheden betrekking op adviesverstrekking. Iedere bevoegde minister kan vrij het advies van het Comité inwinnen over elke aangelegenheid die tot het sociaal statuut der zelfstandigen behoort. Een ABC-advies is echter wettelijk verplicht voor elk voorontwerp van wet dat betrekking heeft op het sociaal statuut. In 2019 bracht het ABC op deze manier adviezen uit over een uitbreiding van het overbruggingsrecht of de invoering van een halftijds pensioen.

Het ABC is echter meer dan een orgaan dat uitsluitend om advies gevraagd wordt wanneer daar een wettelijke verplichting toe is. In de twee en een halve decennia dat het Comité bestaat, heeft het ABC in het geheel van politieke besluitvorming en beleidsvoorbereiding ook een eigen plaats verworven als een consultatief orgaan. Men is op het ABC immers steeds vaker beroep gaan doen om beleidsideeën af te toetsen of om beleidsinput te geven. In 2019 finaliseerde het Comité zo twee verslagen waarin het zich op vraag van de ministers van Zelfstandigen en van Sociale Zaken boog over respectievelijk burn-out en arbeidsmarkt-re-integratie bij zelfstandigen. De jaarlijkse consultatie van het ABC in het kader van de opmaak van het Actieplan Sociale fraudebestrijding, vormt eveneens een voorbeeld in die zin.

Naast adviesverstrekking en consultatie, laat de wettelijke opdracht van het ABC ook ruimte voor werkzaamheden op eigen initiatief. Doorheen de jaren maakt het Comité in toenemende mate gebruik van deze mogelijkheid om zich te buigen over thema's of problemen die het belangrijk acht en erover advies uit te brengen. Omdat 2019 zich kenmerkte door een regering in lopende zaken en een aanslepende regeringsvorming, had het Comité het voorbije jaar meer dan gebruikelijk ruimte om zelf werkzaamheden te initiëren. Zo bracht het adviezen uit met voorstellen om de correctiecoëfficiënt in de pensioenberekening voor zelfstandigen af te schaffen of om pensioenrechten te voorzien voor kwartalen waarin zelfstandigen het overbruggingsrecht of een bijdragevrijstelling genieten. Ook nam het Comité in 2019 op eigen initiatief kennis van de Europese aanbeveling inzake sociale bescherming, van een advies van de Nationale Bank over zelfstandige arbeid en van het memorandum voor de volgende federale regering van de FOD Sociale Zekerheid. Telkens schreef het Comité zijn opmerkingen daarbij uit in een advies of nota.

Naast het voorgaande, staat het ABC sinds de invoering van de Globale Beheren ook in voor het financieel beheer van het sociaal statuut. Op regelmatige tijdstippen brengt het Comité daarom verslag uit over de budgettaire situatie van het stelsel en hoe die evolueert. Omdat het Comité tracht te waken over het financieel evenwicht van het sociaal statuut, is het in 2019 ook gestart met een budgettaire monitoring van nieuwe regeringsmaatregelen die in het recente verleden genomen werden in het sociaal statuut. Periodiek zal het ABC daarbij nagaan in welke mate de financiële impact van deze maatregelen zich verhoudt tot wat aanvankelijk begroot was. Daarnaast heeft het Comité het voorbije jaar ook het initiatief genomen om de wettelijke evaluatie (in 2020) voor de te bereiden van de wijze waarop de sociale zekerheid sinds de zesde staatshervorming wordt gefinancierd.

Tot slot heeft het ABC in 2019 zijn werkzaamheden gefinaliseerd in een dossier dat uitermate belangrijk is voor de zelfstandige en zijn sociaal statuut, nl. dat van de socialebijdrageberekening die

sinds 2015 van toepassing is. Het Comité evalueerde de nieuwe berekeningswijze en bundelde zijn bevindingen in een uitgebreid eindverslag, dat ook een reeks voorstellen bevat tot bijsturing van het systeem.

Welke dossiers 2020 brengt voor het ABC, zal ten dele afhankelijk zijn van een nieuwe federale regering. Tot het aantreden ervan, zal het Comité via adviesverstrekking op eigen initiatief blijven streven naar een sociaal statuut dat de zelfstandige goed beschermt, dat ondernemerschap niet in de weg staat en dat afgestemd is op de specifieke noden en bezorgdheden van zelfstandigen. In dit licht voorziet het Comité in 2020 alvast evaluaties van het overbruggingsrecht en van het statuut 'student-zelfstandige'. Het plant tevens voorstellen tot bijsturing van de regeling rond de occasionele helpers en het zal de problematiek van zelfstandigen met een handicap bestuderen. Deze werkzaamheden zullen zoals steeds plaatsvinden in de open en constructieve sfeer die de werking van het ABC kenmerkt.

Tot slot wil ik alle leden van het ABC en in het bijzonder het secretariaat danken voor de gedegen voorbereiding van de dossiers, de adviezen en de verslagen.

JAN STEVERLYNCK

VOORZITTER

1 Het Algemeen Beheerscomité

1.1 Opdracht en bevoegdheden

Het Algemeen Beheerscomité (ABC) werd in 1992 opgericht om

- de eigenheid van het statuut van de zelfstandigen te herbevestigen en te vrijwaren, onder andere door de vertegenwoordigers van de zelfstandigen te responsabiliseren en te betrekken bij de verdere uitbouw van het sociaal statuut, en
- de versnippering van het sociaal statuut over de diverse beleidsverantwoordelijken, administraties, parastatalen en privé-instellingen tegen te gaan.

De oorspronkelijke bevoegdheden van het Comité, die daarna werden uitgebreid, kunnen in vier grote categorieën worden ondergebracht, nl. algemene bevoegdheden, adviesbevoegdheden, specifieke bevoegdheden en bevoegdheden voortvloeiend uit bijzondere wetsbepalingen.

De adviezen en de verslagen zijn openbaar en [elektronisch beschikbaar](#) op de website van het RSVZ¹.

1.1.1 Algemene bevoegdheden²

Het Algemeen Beheerscomité is bevoegd voor alle aangelegenheden die betrekking hebben op het sociaal statuut der zelfstandigen. In dit kader kan het op eigen initiatief, of op verzoek van één van de bevoegde ministers³:

- voorstellen formuleren;
- aanbevelingen doen en advies geven;
- studies uitvoeren of laten uitvoeren.

1.1.2 Adviesbevoegdheid⁴

Het Algemeen Beheerscomité heeft tevens een adviserende functie. Iedere bevoegde minister kan vrij het advies van het Comité inwinnen over elke aangelegenheid die tot het sociaal statuut der zelfstandigen behoort. In bepaalde gevallen is het advies van het Comité verplicht. Zo moet iedere bevoegde minister, behalve in spoedgevallen, het advies van het Comité inwinnen over alle voorontwerpen van wet met betrekking tot het sociaal statuut der zelfstandigen en over de krachtlijnen van het te voeren beleid.

---

¹ http://www.rsvz.be/nl/algemeen-beheerscomite-abc?_ga=1.161427005.1688029756.1460618054

² Artikel 109, §1 en §2 van de wet van 30 december 1992.

³ Het betreft ministers die direct of « indirect » bevoegd zijn inzake sociale zekerheid der zelfstandigen, met name de minister van Zelfstandigen, de minister van Sociale Zaken en de minister van Pensioenen.

⁴ Artikel 110, §1 van de wet van 30 december 1992.

1.1.3 Specifieke bevoegdheden⁵

Het Comité is verder ook bevoegd

- om samen met de minister van Zelfstandigen het gezag uit te oefenen over het globaal financieel beheer van het statuut der zelfstandigen;
- voor het opstellen, in meerjarenperspectief, van de globale begrotingsvooruitzichten en het voorleggen aan de Regering van een rapport dat betrekking heeft op de ontwikkeling van de ontvangsten en uitgaven, de prioritaire beleidslijnen en de wijze waarop het evenwicht van het stelsel verzekerd kan worden;
- voor het vaststellen van de verdeling van de globale inkomsten over de verschillende stelsels en sectoren en de kennisgeving ervan aan de bevoegde minister;
- voor het voorbereiden en opstellen van richtlijnen met betrekking tot de organisatie en de uitvoering van het vrij aanvullend pensioen;
- voor het formuleren van aanbevelingen met betrekking tot het beheer van de stelsels van aanvullende verzekering;
- om kennis te nemen van klachten van algemene aard in verband met de toepassing van het sociaal statuut van de zelfstandigen, ze over te maken aan de bevoegde instellingen en aanbevelingen te formuleren om de dienstverlening te verbeteren;
- voor het goedkeuren van de richtlijnen opgelegd aan de sociale verzekeringsfondsen.

1.1.4 Bevoegdheden voortvloeiend uit bijzondere wetsbepalingen

Andere wettelijke bepalingen hebben de bevoegdheden van het Comité uitgebreid. Zo

- moeten het Comité en de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven elke twee jaar een advies uitbrengen over de hoegrootheid en de verdeling van de financiële middelen die de Regering toekent om de sociale uitkeringen aan te passen aan de evolutie van de welvaart ;
- is het advies van het Comité noodzakelijk om de percentages van de bijdragen en het bedrag van de beroepsinkomsten opgenomen in artikel 12, § 1, 2e lid van het koninklijk besluit nr. 38 aan te passen ;
- moet de eerste voorzitter van de Commissie voor vrijstelling van bijdragen op regelmatige tijdstippen en in elk geval bij het einde van zijn mandaat een evaluatieverslag van de activiteiten van de Commissie voorleggen aan de minister van Middenstand en aan het Comité en ;
- is het Comité belast met het voorleggen van een dubbele lijst zodat 6 leden (op 15) van de Commissie voor het Vrij Aanvullend Pensioen kunnen worden gekozen om de belangen van de zelfstandigen, de meewerkende echtgenoten en de helpende zelfstandigen te vertegenwoordigen.

---

⁵ Artikel 111 van de wet van 30 december 1992.

1.2 Werking

Het ABC is administratief ondergebracht bij het RSVZ en beschikt niet over een eigen rechtspersoonlijkheid. Het wordt bij het vervullen van zijn opdrachten bijgestaan door een secretariaat dat o.m. met de administratieve taken van het Comité is belast.

1.2.1 Secretariaat

Het Secretariaat bevindt zich op het RSVZ. In 2019 werd de werking ervan waargenomen door de secretaris, die verantwoordelijk is voor de leiding van het Secretariaat en een universitaire medewerker.

Het Secretariaat:

- organiseert de vergaderingen van het Comité;
- zorgt voor de voorbereiding en verspreiding van de werkdocumenten die het ABC toelaten om zijn raadgevende opdracht zo goed mogelijk uit te voeren;
- stelt de ontwerpen van notulen, de ontwerpen van advies en van verslagen op, alsook het ontwerp van jaarverslag van het ABC en
- voert de door het Comité genomen beslissingen uit.

In het kader van deze opdrachten onderhoudt het Secretariaat regelmatige contacten met diverse actoren van het sociaal statuut der zelfstandigen (ambtenaren, kabinetten van de bevoegde ministers, leden van de organisaties van zelfstandigen, enz.).

1.2.2 Budget

De budgettaire beheerskosten van het Comité (logistieke werking en de personeels- en andere kosten) worden gedragen door het RSVZ. In 2019 bedroegen deze ca. 188 duizend EUR (personeelskosten, presentiegeld, meubilair).

1.2.3 Ondersteuning door het RSVZ en door andere diensten

In het kader van zijn opdracht ontvangt het Secretariaat ondersteuning van verschillende diensten van het RSVZ (Financiën & Begroting, Algemene en Juridische Studiën, Statistieken, Verplichtingen en Pensioenen). Het Comité wenst deze diensten uitdrukkelijk te bedanken, inz. de dienst Vertaling van het RSVZ waarop het ABC frequent beroep doet.

Het Comité wenst eveneens instellingen buiten het RSVZ te bedanken die ondersteunend werk hebben geleverd. Dit zijn hoofdzakelijk de cel Actuarie van de DG Zelfstandigen van de FOD Sociale Zekerheid, het Federaal Planbureau, het RIZIV, en de FPD. Tot slot bedankt het ABC alle personen die voor de werkzaamheden werden uitgenodigd en eraan deelnamen.

1.3 Samenstelling

1.3.1 Wettelijke bepalingen⁶

Het Comité is samengesteld uit:

- 12 stemgerechtigde leden, waaronder de voorzitter;
- 2 leden met raadgevende stem: de vertegenwoordigers van de sociale verzekeringsfondsen en van de ziekenfondsen;
- 1 secretaris, alsook
- de afgevaardigde van de minister van Financiën bij het RSVZ.

Het aantal stemgerechtigde leden van het Comité is paritair samengesteld. Het bestaat enerzijds uit:

- 5 vertegenwoordigers van de interprofessionele organisaties voor zelfstandigen, op voordracht van de interprofessionele afdeling van de Hoge Raad voor de Zelfstandigen en KMO's, en
- 1 vertegenwoordiger van de landbouworganisaties, op voordracht van de Nationale Landbouwwaad;

en anderzijds uit:

- 2 vertegenwoordigers van de minister van Zelfstandigen,
- 1 leidend ambtenaar van de Cel Expert IZ van de DG Beleidsondersteuning- en coördinatie van de FOD Sociale Zekerheid,
- de administrateur-generaal van het RSVZ,
- 1 vertegenwoordiger van de minister van Pensioenen, op diens voordracht, en
- 1 vertegenwoordiger van de minister van Sociale Zaken, op diens voordracht.

Ze worden allen benoemd voor een periode van 6 jaar door de minister van Zelfstandigen. Het mandaat is hernieuwbaar. Voor elk lid wordt een plaatsvervangend lid benoemd.

---

⁶ Artikel 108 van de wet van 30 december 1992.

1.3.2 Samenstelling van het ABC op 31 december 2019

VOORZITTER	
Jan STEVERLYNCK	
STEMGERECHTIGDE LEDEN	
Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
VERTEGENWOORDIGERS VAN DE INTERPROFESSIELE ORGANISATIES VOOR ZELFSTANDIGEN	
Caroline DEITEREN	Bertel COUSAERT
Jan STEVERLYNCK	Karel VAN DEN EYNDE
Erik DE BOM	Philippe RUELENS
Christine MATTHEEUWS	Leen SMEETS
Renaud FRANCCART	Gabrielle EYMAEL
VERTEGENWOORDIGERS VAN DE LANDBOUWORGANISATIES	
Chris BOTTERMAN	Anne-Sophie JANSSENS
VERTEGENWOORDIGERS VAN DE MINISTER VAN ZELFSTANDIGEN	
Sven VANHUYSE	Wim DE BOOSER
Stéphane SCHUTZ	Julie VANOOTEGHEM
LEIDENDE AMBTERNAREN VAN DE CEL EXPERTIZ (DG BELEIDSONDERSTEUNING- EN COÖRDINATIE - FOD SZ)	
Bernard VANDECAVEY	Christian DEKEYSER
ADMINISTRATEUR-GENERAAL VAN HET RSVZ EN ZIJN VERTEGENWOORDIGER	
Anne VANDERSTAPPEN	Marc TRIFFIN ⁷
VERTEGENWOORDIGERS VAN DE MINISTER VAN PENSIOENEN	
Tom WATTHY	Alice WEYMEERS
VERTEGENWOORDIGERS VAN DE MINISTER VAN SOCIALE ZAKEN	
Johan STAES	Enrico LEENKNECHT
LEDEN MET RAADGEVENDE STEM	
Effectieve leden	Plaatsvervangende leden
VERTEGENWOORDIGERS VAN DE VERENIGING VAN DE SOCIALE VERZEKERINGSFONDSEN	
Peter JACOBS	Frederik DHONT
VERTEGENWOORDIGERS VAN HET INTERMUTUALISTISCH COLLEGE	
Pieter MICHIELS	Xavier BRENEZ
AFGEVAARDIGDE VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN	
Karel HAUMAN	
SECRETARIS	
Veerle DE MAESSCHALCK	

⁷ Met pensioen sinds 1 september 2018, maar nog niet vervangen als lid van het ABC.

2 Werkzaamheden van het ABC in 2019

In 2019 vonden er 5 plenaire vergaderingen plaats van het ABC en kwamen de leden 42 keer samen voor een bijeenkomst van een van de werkgroepen.

Tabel 1. Overzicht van de bijeenkomsten van het ABC in 2019

Bijeenkomsten	Aantal vergaderingen
Wergroep 'Pensioenen'	6
Wergroep 'Sociale fraude'	5
Wergroep 'Allerlei'	5
Wergroep 'Begroting'	7
Wergroep 'Bijdragen'	6
Wergroep 'Arbeidsongeschiktheid – Invaliditeit – Gezondheidszorgen'	5
Wergroep 'Onderwerping'	5
Wergroep 'Welvaart'	3
Plenaire vergadering	5

2.1 Pensioenen

Op het vlak van pensioen concentreerde de werkzaamheden van het ABC zich in 2019 rond drie dossiers. Ten eerste werd het Comité gevraagd om een advies uit te brengen over verschillende ontwerp teksten die de invoering voorzagen van een halftijds pensioen in de pensioenregeling voor zelfstandigen. Daarnaast formuleerde het Comité op eigen initiatief twee voorstellen om de pensioenrechten van de zelfstandigen te verbeteren, namelijk een geleidelijke afschaffing van de correctiecoëfficiënt en de opbouw van pensioenrechten voor tijdvakken van overbruggingsrecht en van bijdragevrijstelling. Deze twee voorstellen zijn in lijn met de wens van zelfstandigen om bij eventuele versterking van het sociaal statuut, prioritair in te zetten op een verbetering van de pensioenen.

2.1.1 Halftijds pensioen

In haar regeerakkoord stelde de federale regering Michel I een grootschalige pensioenhervorming voorop. Begin 2019 bracht het Comité een advies uit over een voorstel tot invoering van een halftijds pensioen, dat een onderdeel moest vormen van de vooropgestelde hervorming. Tijdens dit halftijds pensioen zou de zelfstandige de helft van zijn reeds opgebouwd pensioenbedrag kunnen opnemen, terwijl hij verder pensioenrechten opbouwt voor de beroepsactiviteit die hij nog blijft uitoefenen. Voor die beroepsactiviteit blijft hij sociale bijdragen betalen die berekend worden volgens aangepaste bijdrageregels. De omvang van deze activiteit zou worden beperkt via een inkomensbegrenzing.

In 2017 had het Comité reeds een visietekst uitgebracht waarin het dergelijk idee van een deeltijds pensioen steunde. Het voorstel dat in 2019 aan het ABC werd voorgelegd, stemde op verschillende punten overeen met de principes die het Comité in deze visietekst had vooropgesteld. Het Comité

formuleerde echter een aantal inhoudelijke opmerkingen over de praktische modaliteiten van het systeem zoals in het voorstel van begin 2019 geformuleerd. Het :

- vreesde dat de rigiditeit en de complexiteit van de toegangsvoorwaarden tot het halftijds pensioen het minder interessant en minder toegankelijk zouden maken dan het bestaande vervroegd pensioen;
- was van mening dat het gebruik van een inkomensgrens om de toegelaten activiteit te beperken, nadelen had en in strijd was met de doelstelling van verhoging van de werkzaamheid;
- vond dat het gebruik van het alleenstaandenpercentage bij de berekening van het halftijds pensioen het weinig financieel aantrekkelijk maakte voor zelfstandigen die gezinsleden ten laste hebben;

Tot slot argumenteerde het Comité dat het voorstel in niets anders voorzag dan een alternatieve uittredeoptie aan zelfstandigen die reeds de mogelijkheid hebben om hun pensioen voltijds op te nemen. Het vroeg zich dan ook af of de meerwaarde van een systeem van halftijds pensioen, zoals in het voorstel uitgewerkt, in verhouding zou staan tot de aanzienlijke beheerskosten en investeringen die nodig zijn voor de uitvoering ervan.

Advies 2019/01: Halftijds pensioen

2.1.2 Afschaffing van de correctiecoëfficiënt

In een in april uitgebracht advies pleitte het ABC voor de schrapping van de correctiecoëfficiënt uit de pensioenberekening voor zelfstandigen. Bij de invoering van de proportionele pensioen voor zelfstandigen in 1984, werd de coëfficiënt opgenomen in de berekeningsformule om ervoor te zorgen dat 1 frank betaald in het zelfstandigenstelsel (rekening houdend met de bijdragevoeten), hetzelfde pensioen moest opleveren als voor 1 frank betaald in het werknemersstelsel.

De waarde van de correctiecoëfficiënt evolueerde in de loop van de tijd maar is sinds 2003 ongewijzigd gebleven. In 2019 bedroeg hij 0,663250 voor het inkomstengedeelte onder het plafond voor de berekening van de werknemerspensioenen en 0,541491 voor het gedeelte boven dit plafond⁸. De toepassing van deze coëfficiënt leidt tot een aanzienlijke vermindering van het pensioenbedrag dat zelfstandigen ontvangen.

In zijn advies toonde het Comité aan de hand van 3 verschillende analyses aan⁹ dat de toepassing van de correctiecoëfficiënt niet langer gerechtvaardigd is. De bijdrage-inspanning voor het pensioen is vandaag niet langer meer kleiner bij zelfstandigen dan bij werknemers. Het Comité pleit daarom dus voor de volledige schrapping van de coëfficiënt uit de pensioenberekening van de zelfstandigen. De overgang van een dubbele naar een enkelvoudige correctiecoëfficiënt waartoe op voorstel van het

---

⁸ En ligt onder het plafond voor de berekening van het pensioen van de zelfstandigen.

⁹ Namelijk een actualisering van de berekeningsparameters van de coëfficiënt door het Secretariaat van het Comité, een macro-economische analyse van de pensioenbijdragevoet door het Actuaariaat van de DG Zelfstandigen (sindsdien Cel Expert IZ) en een rentabiliteitsanalyse op microniveau door de UCM.

ABC beslist werd in het kader van de welvaartsenveloppe 2019-2020 (cf. infra) moet als een eerste stap in die richting gezien worden¹⁰.

Advies 2019/07: De correctiecoëfficiënt in het pensioenstelsel voor zelfstandigen

2.1.3 Pensioenrechten in geval van overbruggingsrecht en vrijstelling van bijdragen

In het zelfstandigenstelsel is de opbouw van pensioenrechten afhankelijk van effectieve bijdragebetaling. Sommige kwartalen waarvoor de zelfstandigen van bijdragebetaling werd vrijgesteld komen toch in aanmerking voor de pensioenberekening. Dit is zo bij de toekenning van een vrijstelling in geval van ziekte of invaliditeit of in het kader van mantelzorg, maar niet wanneer de vrijstelling wordt toegekend omwille van moeilijke economische of financiële omstandigheden of in het kader van het overbruggingsrecht.

Het ABC bracht in mei 2019 een advies uit waarin het voorstelde om in de toekomst ook voor deze kwartalen van vrijstelling pensioenrechten te voorzien. In de praktijk voorzag het voorstel van het Comité in de gelijkstelling voor maximaal 8 kwartalen. De gelijkstelling zou betrekking hebben op de berekening van i) zowel de loopbaanvoorwaarde voor het (vervroegd) opnemen van het pensioen als ii) van het pensioenbedrag (minimum of proportioneel). De tijdvakken zouden op een chronologische wijze in aanmerking worden genomen. De berekening van de pensioenrechten voor deze kwartalen zou gebeuren op basis van het bedrag van de minimumbijdragedrempel voor een zelfstandige in hoofdberoep dat van toepassing is in het jaar waarin het gelijkgesteld kwartaal zich bevindt.

Zowel met het overbruggingsrecht als met de bijdragevrijstelling in geval van een moeilijke economische of financiële situatie, wil het sociaal statuut een vangnet bieden aan zelfstandigen die zich in een economische of financieel kwetsbare positie bevinden. Met het voorstel dat het ABC voorlegt, wil het deze groep zelfstandigen beter beschermen. Met het toekennen van pensioenrechten voor de periodes van overbruggingsrecht en van bijdragevrijstelling, breidt men niet alleen de geboden bescherming uit maar wordt voor de zelfstandige tevens een drempel weggenomen om er effectief gebruik van te maken. Het ontbreken van pensioenrechten kan zelfstandigen er vandaag immers van weerhouden om een beroep te doen op de ondersteuning (overbruggingsrecht en vrijstelling van bijdragen) die het sociaal statuut hen in economische moeilijke omstandigheden wil bieden. Dat het vangnet voor zelfstandigen in geval van economische moeilijkheden slechts voorziet in een gedeeltelijk behoud van sociale rechten, kan voor geïnteresseerden bovendien een drempel vormen om effectief de stap naar zelfstandig ondernemerschap te zetten.

Advies 2019/09: Opbouw van pensioenrechten in geval van overbruggingsrecht en vrijstelling van bijdragen

---

¹⁰ Zie punt 2.6.

2.2 Sociale bijdragen

Inzake sociale bijdragen focuste de werkzaamheden van het ABC zich in 2019 op twee dossiers. Enerzijds zette het Comité zijn evaluatie van de berekening van de sociale bijdragen verder. Anderzijds formuleerde het een voorstel tot aanpassing van de bijdrageregels voor zelfstandigen die na de wettelijke pensioenleeftijd actief blijven.

2.2.1 Evaluatie van de hervorming van de bijdragen

Sedert 2015 is een nieuwe berekeningswijze voor de sociale bijdragen van zelfstandigen van toepassing. Gelet op de omvang en de impact ervan, achtte de wetgever het noodzakelijk om deze hervorming te evalueren binnen de 4 jaar na de inwerkingtreding ervan. Deze taak werd wettelijk toevertrouwd aan het Comité.

Het Comité startte deze evaluatiewerkzaamheden in 2017. Het vergde echter tijd om de nieuwe berekeningswijze diepgaand te evalueren, in het bijzonder omdat het cijfermateriaal dat als basis moest dienen voor de analyses maar gefaseerd ter beschikking kwam. Eind 2018 bracht het Comité alvast een tussentijds verslag uit, waarin het reeds een aantal aanbevelingen formuleerde over bepaalde aspecten van de hervorming.

In 2019 heeft het Comité zijn evaluatie gefinaliseerd en zijn bevindingen gebundeld in een eindrapport¹¹. Het rapport brengt de resultaten samen van een analyse van de inkomsten- en bijdragegegevens van de zelfstandigen voor het bijdragejaar 2015, een online-bevraging van de zelfstandigen en een kwalitatieve bevraging van de sociaalverzekeringsfondsen. Op basis hiervan, heeft het Comité een aantal aanbevelingen geformuleerd.

Ten eerste stelde het Comité voor om de procedure tot vermindering van voorlopige bijdragen te vereenvoudigen. Het stelde voor om de verminderingdrempels af te schaffen en de bewijslast voor de zelfstandige te verminderen, zij het met behoud van de verplichting tot motivatie van zijn aanvraag. Tegelijk vroeg het Comité om de informatieverstrekking aan de zelfstandigen die een vermindering van hun voorlopige bijdragen hebben verkregen, te versterken.

Ten tweede vroeg het Comité om in het kader van de regularisaties van bijdragen de termijnen te herzien die de fondsen moeten naleven. Dankzij flexibelere termijnen zouden de fondsen de regularisaties beter kunnen plannen en organiseren, waardoor de dienstverlening aan de zelfstandigen nog zou kunnen verbeterd worden.

Ten derde herinnerde het Comité aan zijn wens, die het reeds eind 2018 had geformuleerd, om de zelfstandigen minder streng te sanctioneren in geval van laattijdige bijdragebetaling en meer welwillendheid aan de dag te leggen in bepaalde dossiers. Wat de verhogingen betreft, stelde het Comité tevens voor om het bedrag van de verhogingen mee te regulariseren wanneer de regularisatie voor de zelfstandige leidt tot een terugbetaling van bijdragen. Het Comité stelde tot slot voor om de verhogingen in het kader van artikel 11bis nog slechts aan te rekenen tot uiterlijk 31 december van het jaar N+1, ook als het fonds de inkomsten van de fiscus pas ontvangt na het verstrijken van N+1.

---

¹¹ Goedgekeurd op 30 januari 2020.

Het Comité meende tevens dat zelfstandigen in bepaalde omstandigheden gebaat zouden zijn met ruimere mogelijkheden tot aanwending van hun opgebouwde reserve of met de terugbetaling ervan vóór het tijdstip van regularisatie. Het formuleerde een aantal voorstellen in die zin.

Tot slot stelde het Comité vast dat heel wat zelfstandigen moeite blijken te hebben met het begrijpen van de regels van de nieuwe berekeningswijze. Het benadrukte dan ook het blijvende belang van goede informatieverstrekking aan de zelfstandigen en stelde twee mogelijke concrete oplossingen voor.

2.2.2 Actieven na pensioenleeftijd

In 2019 bracht het ABC advies uit over een aanpassing van de bijdrageregeling voor personen die na hun 65ste blijven werken als zelfstandige. De aanleiding vormde een beslissing

¹² van de federale regering uit 2018 om een recht op ongeschiktheidsuitkeringen toe te kennen aan personen die na hun 65ste blijven werken. Het ABC stelde echter vast dat een deel van de zelfstandigen in de beoogde doelgroep in geval van arbeidsongeschiktheid geen recht zouden hebben op een uitkering, omdat zij een sociale bijdrage betaalden die lager was dan de minimumbijdrage voor een zelfstandige in hoofdberoep. Voor individuen die na de wettelijke pensioenleeftijd als zelfstandige beroepsactief blijven zonder een pensioen op ten nemen, geldt immers dat zij geen minimumbijdrage verplicht zijn en een bijdragevrijstelling genieten als de beroepsinkomsten lager zijn dan 3.064 EUR.

In februari formuleerde het Comité daarom een voorstel om zelfstandigen die na de wettelijke pensioenleeftijd beroepsactief blijven en geen pensioen ontvangen, aan dezelfde bijdrageregels te onderwerpen als diegene die gelden voor zelfstandigen in hoofdberoep. In vergelijking met de bestaande regeling zou dit betekenen dat deze zelfstandigen voortaan *i)* geen bijdragevrijstelling meer zouden genieten en *ii)* een minimumbijdrage moeten betalen. Dergelijke regeling zou de betrokkenen verzekeren dat zij op basis van hun beroepsactiviteit sociale rechten zouden blijven opbouwen.

Het ABC verfijnde dit voorstel nog in een later advies, dat werd uitgebracht naar aanleiding van een voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen inzake de zelfstandigen (zie punt 2.9.3.). Omdat het initiële voorstel van het Comité

geen meerwaarde vormde voor alle beoogde zelfstandigen wat pensioenrechten en arbeidsongeschiktheid betreft, formuleerde het Comité echter het volgende alternatieve voorstel:

- de automatische toepassing van de bijdrageregels die gelden voor zelfstandigen in hoofdberoep, uitsluitend voor diegenen die na de leeftijd van 65 jaar een zelfstandige activiteit in hoofdberoep uitoefenen of die zich in een gelijkgesteld tijdvak van ziekte bevinden en die bij de pensioendiensten niet hebben verklaard dat ze na het pensioen geen zelfstandige activiteit meer zouden uitoefenen. De betrokkenen zouden echter de mogelijkheid krijgen tot aanvraag van de toepassing van de meer gunstige bijdrageregels die op hen van toepassing waren vóór de geplande wijziging;

---

¹² In het kader van de arbeidsdeal. Punt 21 van het document [#JOBSJOBSJOBS. Jobs stimuleren om de sociale zekerheid en de koopkracht te versterken](#) van 24 juli 2018.

- het behoud van de geldende bijdrageregels (via de toepassing van het nieuwe artikel 37bis) voor diegenen die na de leeftijd van 65 jaar verder een zelfstandige activiteit uitoefenen en die voorheen verzekerd waren als zelfstandige in bijberoep, actief zijn als meewerkende echtgeno(o)t(e) of die voordien de toepassing van artikel 37 van het ARS aanvroegen. De betrokkenen zouden evenwel de mogelijkheid krijgen om de toepassing te vragen van de bijdrageregels die op de zelfstandigen in hoofdberoep van toepassing zijn.
- een overgangsmaatregel voor diegenen die nog geen 60 jaar zijn en reeds een vervroegd pensioen ontvangen. Zij zouden de mogelijkheid krijgen om bij te dragen als zelfstandige in bijberoep met toepassing van artikel 37 ARS. Wanneer zij de leeftijd van 60 jaar bereiken, zouden zij automatisch onder een bijdragecategorie van gepensioneerde bijdrageplichtigen ressorteren.

Advies 2019/02: Opbouw van sociale rechten na de wettelijke pensioenleeftijd: voorstel tot invoering van een minimumbijdrage voor zelfstandigen zonder pensioen

Advies 2019/14 : Voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen inzake zelfstandigen

2.3 Onderwerping

Voor wat betreft 'onderwerping', werkte het ABC in 2019 rond twee dossiers, nl. het statuut van de meewerkende echtgenoten en het statuut van de student-zelfstandige.

2.3.1 Meewerkende echtgenoten

De voorbije jaren boog het Comité zich met tussenpozen over het statuut van de meewerkende echtgenoot. In 2019 werden de mogelijkheden verkend tot het uitwerken van een regeling voor de meewerkende echtgenoten voor wie de verplichte instap in het maxistatuut in 2005 op gezinsniveau geen pensioenvoordeel opleverde. Het Comité zet zijn werkzaamheden hierover verder in 2020

2.3.2 Student-zelfstandigen

In 2019 startte het Comité evaluatiewerkzaamheden rond het statuut van de student-zelfstandige, dat in 2017 werd ingevoerd. Die werkzaamheden zullen in 2020 worden voortgezet.

2.4 Sociale fraude

2.4.1 Bewakingssector

In maart bracht het Comité een positief advies uit over een ontwerp van koninklijk besluit dat de Inspectiedienst van het RSVZ machtigt om¹³ controles uit te voeren binnen de bewakingssector. Dit

---

¹³ Net zoals de ambtenaren en agenten van de AD Veiligheid en Preventie bij de FOD Binnenlandse Zaken, de sociaal inspecteurs van de AD Toezicht op de Sociale Wetten van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, van de AD Inspectie van de RSZ en van de RVA.

zou deze dienst immers toelaten om - onder meer in geval van schijnzelfstandigheid - sneller op te treden door een aantal praktische barrières weg te werken.

Advies 2019/04: Controle van de bewakingssector

2.4.2 Ontwerp van Actieplan Sociale Fraudebestrijding

In november nam het Comité kennis van het ontwerp van Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2020. In zijn advies stelde het Comité met tevredenheid vast dat heel wat aanbevelingen die het ABC eerder reeds formuleerde ter voorkoming en bestrijding van misbruik in het sociaal statuut, een vertaling hadden gekregen in doelstellingen en concrete initiatieven in het Actieplan 2020.

Het formuleerde niettemin een aantal opmerkingen, meer bepaald m.b.t. de schijnzelfstandigheid, de strijd tegen de fictieve aansluitingen, de grensoverschrijdende sociale fraude, de datamining en -matching, de uitkeringsfraude, de fiscale en sociale schuldvergelijking, het register van de werkende vennoten, de 9 werven en de prioritering van de initiatieven.

Advies 2019/12: Actieplan Sociale fraudebestrijding 2020

2.5 Globaal Financieel Beheer Zelfstandigen

Het ABC staat mee in voor het financieel beheer van het sociaal statuut der zelfstandigen. In dit verband brengt het Comité regelmatig verslag uit over de status en de ontwikkelingen van het Globaal Beheer. Dit jaar gebeurde dit naar aanleiding van de opmaak van de meerjarenramingen.

In 2019 gaf het Comité daarnaast ook nog advies uit over de bedragen van de evenwichtsdotatie voor het zelfstandigenstelsel en de alternatieve financiering van de bijkomende geldmiddelen voor de sector geneeskundige verzorging. Het Comité startte eveneens evaluatiewerkzaamheden met betrekking tot de nieuwe financieringswijze van de sociale zekerheid, die in werking trad in 2017. Daarnaast heeft het ABC ook het initiatief genomen om elk kwartaal een begrotingsmonitoring te doen van de nieuwe beleidsmaatregelen die genomen worden in het sociaal statuut van de zelfstandigen.

2.5.1 Begroting

In zijn verslag over de voorafbeelding van de begroting 2020 en de meerjarenramingen 2021-2024, was het Comité tevreden met het positieve saldo, dat - ondanks de afwezigheid van een evenwichtsdotatie - werd bekomen voor 2020. Met dergelijk resultaat is er immers financiële ruimte om het sociaal statuut verder te versterken. Toch vroeg het Comité om enige budgettaire behoedzaamheid. In de meerjarenramingen 2021-2024 maakte het positieve saldo immers plaats voor een tekort.

Eind 2019 werd een aangepaste versie van de opdrachtenbegroting voor de jaren 2019 en 2020 aan het Comité bezorgd. Ingevolge die aanpassing en tevens rekening houdend met de beheersbegroting, verkreeg men immers een minder goed begrotingsresultaat voor deze jaren. Het Comité stelde bijgevolg vast dat het begrotingsoverschot tijdens de voorbije jaren stelselmatig is gedaald. Deze

bevindingen van het Comité werden in een verslag opgenomen dat in januari¹⁴ 2020 zou worden goedgekeurd.

Verslag 2019/02: Voorafbeelding van de begroting 2020 – Meerjarenramingen 2021-2024

2.5.2 Evenwichtsdotaties

Het Comité nam er in 2019 kennis van dat het bedrag van de evenwichtsdotatie bestemd voor het Globaal Beheer Zelfstandigen voor de jaren 2017, 2018 en 2019 werd vastgelegd op 0 EUR¹⁵. Het Comité wees er in zijn adviezen op dat het Globaal Financieel Beheer van het Sociaal Statuut geen evenwichtsdotatie ontving omdat het voor deze jaren een positief saldo had.

Voor wat betreft de jaren 2017 en 2018 merkte het Comité op dat het ontwerp van koninklijk besluit waarin de bedragen van de evenwichtsdotatie werden vastgelegd, reeds eerder voor advies aan het Globaal Financieel Beheer van de werknemers (i.c. de RSZ) werd voorgelegd, zonder dat het terzelfdertijd voor advies aan het Algemeen Beheerscomité werd overgemaakt. Het bracht daarom in herinnering dat het ABC instaat voor het financieel beheer van het sociaal statuut der zelfstandigen en dat het dus in de toekomst steeds geraadpleegd dient te worden over ontwerp teksten die betrekking hebben op de financiering van het sociaal statuut.

Advies 2019/05: Bedragen van de evenwichtsdotaties 2017 en 2018

Advies 2019/11: Bedragen van de evenwichtsdotaties 2018 en 2019

2.5.3 Alternatieve financiering van de bijkomende geldmiddelen voor de sector geneeskundige verzorging

Sinds de hervorming van de financiering van de sociale zekerheid in 2016 wordt de sector Geneeskundige Verzorging gefinancierd met eigen ontvangsten van het RIZIV en met een beperkte financiële tussenkomst vanuit de Globale Beheren. Het verschil tussen deze ontvangsten enerzijds en de behoeften van de sector geneeskundige verzorging anderzijds wordt gedekt door een financiering van het saldo¹⁶(§ 1 quater). De Globale Beheren voorzien in die saldifinanciering maar zij ontvangen hiervoor een gelijk bedrag aan alternatieve financiering, voortkomende uit btw-opbrengsten.

In september bracht het Comité een gunstig advies uit over een ontwerp van koninklijk besluit dat voor 2019 de bedragen vastlegt die bestemd zijn voor de Globale Beheren in het kader van de

---

¹⁴ Dit verslag werd voor goedkeuring voorgelegd tijdens de plenaire vergadering van de CGG op 30 januari 2020.

¹⁵ In het werknemersstelsel is het bedrag van de evenwichtsdotatie vastgelegd op 2.865.741 duizend euro voor het jaar 2017, op 2.326.056 duizend euro voor het jaar 2018 en op 3.055.349 duizend euro voor het jaar 2019.

¹⁶ Het mechanisme van de beperkte financiële tussenkomst en de saldifinanciering (gedekt door alternatieve financiering) werd uitgedacht om de Globale Beheren niet volledig verantwoordelijk te maken voor de financiering van de sector Geneeskundige Verzorging, aangezien het beheer van deze sector niet enkel door de sociale partners gebeurt en de overheid de facto een grote impact heeft op de uitgaven.

saldofinanciering. Voor het werknemersstelsel ging het om 4.466.005 duizend euro en voor het zelfstandigenstelsel om 446.879 duizend euro.

Advies 2019/10: Bedrag van de alternatieve financiering van de bijkomende geldmiddelen voor de sector geneeskundige verzorging voor 2019

2.5.4 Budgettaire monitoring

Omdat er in het verleden niet op een systematische manier werd bijgehouden hoe de budgettaire impact van nieuwe beleidsmaatregelen zich verhoudt tot de uitgaven of opbrengsten die initieel voor deze maatregelen werden geraamd, besliste het ABC in 2019 tot een periodieke budgettaire monitoring over te gaan. Elke drie maanden zal de werkgroep begroting de budgettaire impact van de nieuwe maatregelen opvolgen. Eind 2019 vond een eerste monitoring plaats. Evaluatie van de financiering van de sociale zekerheid

In 2017 werd het financieringssysteem van de sociale zekerheid grondig hervormd naar aanleiding van de zesde staats hervorming en de taxshift. Er is wettelijk bepaald dat er vóór eind september 2020 een evaluatie moet plaatsvinden van de manier waarop de sociale zekerheid sindsdien gefinancierd wordt. In de zomer 2019 heeft het Comité bijgevolg zijn evaluatiewerkzaamheden aangevat, die het waarschijnlijk in de eerste helft van 2020 zal finaliseren.

2.6 Welvaart

Met de wet op het Generatiepact (2005) werd een structureel mechanisme van welvaartsaanpassing ingevoerd voor inkomensvervangende en bijstandsuitkeringen. Sindsdien beslist de regering om de twee jaar hoeveel middelen hiervoor worden vrijgemaakt en hoe deze zullen aangewend worden. In principe baseert ze zich voor de toewijzing op een gezamenlijk advies dat de Nationale Arbeidsraad (NAR), de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) en het Algemeen Beheerscomité voor het Sociaal Statuut der Zelfstandigen (ABC) hieromtrent voorafgaandelijk formuleren. Ontbreekt dergelijk advies, dan moet de regering een voorstel uitbrengen waarover nadien het advies van de CRB en het ABC wordt gevraagd.

2.6.1 Welvaartsenveloppe 2019-2020

In april heeft het Comité een positief advies uitgebracht over een voorstel tot verdeling van de welvaartsenveloppe 2019-2020 voor het sociaal statuut van de zelfstandigen. De middelen die het zelfstandigenstelsel in het kader van deze enveloppe ter beschikking heeft voor die beide jaren, bedroegen respectievelijk ca. 36 miljoen EUR en iets meer dan 80 miljoen EUR.

Omwille van de koppelingen tussen diverse uitkeringen in het werknemers- en het zelfstandigenstelsel, vloeien een aantal voorgestelde aanpassingen rechtstreeks voort uit de verhoging van de minimumpensioenen in het werknemersstelsel: verhoging van 1 % voor een volledige loopbaan en van 2,4112 % voor een onvolledige loopbaan.

De voorgestelde verdeling voorzagt tevens in een verhoging van andere uitkeringen: sommige proportionele pensioenen, het forfaitair pensioen, het maximumbedrag van het overlevingspensioen

bij cumulatie met een andere uitkering, de uitkering voor hulp van derden, de jaarlijkse inhaalpremie en de uitkeringen bij ouderschap.

Tot slot werd een bedrag gereserveerd voor de verhoging van de correctiecoëfficiënt die wordt toegepast in de pensioenberekening van zelfstandigen (cf. supra). De tweevoudige coëfficiënt zou vanaf 2020 vervangen worden door een enkelvoudige met als waarde 0,69154.

Advies 2019/06: Welvaartsaanpassingen 2019-2020

2.7 Hulp aan zelfstandigen in moeilijkheden

2.7.1 Uitbreiding van het overbruggingsrecht

Het overbruggingsrecht biedt bescherming, in de vorm van een uitkering en het behoud van de sociale rechten (met uitzondering van de pensioenrechten), bij faillissement (eerste pijler), collectieve schuldenregeling (tweede pijler), gedwongen onderbreking (derde pijler) of economische moeilijkheden (vierde pijler). In maart nam het Comité kennis van een voorontwerp van wet dat een uitbreiding beoogde van dit systeem.

Eenzijds versoepelde het voorontwerp van wet de voorwaarden om dit recht te kunnen genieten. In de derde pijler zou i) de beschadiging in geval van vernieling niet per definitie meer veroorzaakt moeten worden door een derde en ii) zou het overbruggingsrecht ook toegankelijk worden in situaties waar de uitoefening van de activiteit onmogelijk is geworden door een beslissing van een derde economische actor of door een gebeurtenis die een economische impact heeft op de onderneming van de aanvrager. In de vierde pijler zou het bedrag van het inkomen waaronder de zelfstandige zich moet bevinden om in economische moeilijkheden te kunnen worden beschouwd, worden verdubbeld.

Anderzijds beoogde het voorontwerp een verdubbeling van de maximale duur voor toekenning van het overbruggingsrecht wanneer de zelfstandige over een voldoende lange loopbaan beschikt.

Tot slot paste dit voorontwerp van wet het persoonlijk toepassingsgebied van de eerste pijler (faillissement) aan, om rekening te houden met de invoering van het begrip "onderneming" in het Wetboek van economisch recht.

In zijn advies stelde het Comité voor om, wat de aanpassingen aan de derde pijler betreft, te verduidelijken i) wat moet worden verstaan onder een beslissing van een derde economische actor of een gebeurtenis die een economische impact heeft, ii) hoe het socialeverzekeringsfonds moet vaststellen dat de onderbreking van de zelfstandige activiteit daar het gevolg van is en iii) wanneer het begin van een dergelijke onderbreking moet worden vastgelegd.

Wat de aanpassingen aan de vierde pijler betreft, keurde het Comité de doelstelling goed om de zelfstandigen beter te beschermen die zich wel degelijk in een toestand van economische moeilijkheden bevinden, maar voor het ogenblik geen beroep op het overbruggingsrecht kunnen doen omdat hun inkomsten niet laag genoeg zijn. Het Comité wenste toch dat een eventuele aanpassing van de toekenningsmodaliteiten in geval van economische moeilijkheden zou voorafgegaan worden door een grondige evaluatie van deze vierde pijler.

2.8 Arbeidsongeschiktheid, Invaliditeit en Geneeskundige zorgen

In april 2018 vroegen de ministers van Zelfstandigen en van Sociale Zaken aan het Comité om zich te buigen over twee problematieken in verband met de arbeidsongeschiktheid bij zelfstandigen: namelijk:

- de burn-out bij zelfstandigen en
- de socio-professionele re-integratie van arbeidsongeschikte zelfstandigen.

2.8.1 Burn-out

Aan het Comité werd gevraagd om verslag uit te brengen over de kennis die beschikbaar is over burn-out bij zelfstandigen en aan te geven welke hun specifieke noden zijn in verband met deze problematiek. Het Comité moest ook nagaan welke initiatieven reeds in het leven werden geroepen om dit fenomeen te voorkomen en/of individuen met burn-out te begeleiden. Tot slot wilden de ministers dat het ABC voorstellen zou formuleren om de problematiek van burn-out bij zelfstandigen in de toekomst (beter) aan te pakken.

Het Comité leverde een verslag af, opgebouwd uit vijf delen.

Het Comité probeerde vooreerst om het concept van burn-out af te bakenen, waarbij het onderstreepte dat er geen eenduidige of officiële definitie van burn-out bestaat. Het herinnerde aan de drie algemeen¹⁷ aanvaarde dimensies: emotionele, psychische en fysieke uitputting, cynisme en verminderde persoonlijke bekwaamheid. Het Comité schetste tevens de mogelijke oorzaken en gevolgen van het fenomeen, waarbij het opmerkte dat de meeste studies rond burn-out betrekking hebben op de situatie van de werknemers en dat het niet zeker is dat de risicofactoren dezelfde zijn voor de zelfstandigen.

Ten tweede werd een overzicht gegeven van de diverse initiatieven die in het verleden werden ondernomen om de prevalentie van burn-out in kaart te brengen. Het Comité benadrukte daarbij dat het moeilijk is om zicht te krijgen op de precieze omvang en evolutie van burn-out in de samenleving. Het verzamelde niettemin verschillende studies waarin geprobeerd werd om een cijfer te geven aan het aantal zelfstandigen in burn-out.

Het Comité beschreef in zijn rapport ook de verschillende initiatieven om burn-out te screenen, te behandelen en te voorkomen, alsook om de zelfstandigen van deze problematiek bewust te maken, om hen te ondersteunen in geval van moeilijkheden en om de preventie van burn-out bij zelfstandigen te verbeteren.

Tot slot formuleerde het Comité een reeks aanbevelingen met betrekking tot de aanpak van de problematiek van burn-out bij zelfstandigen.

---

¹⁷ Maar zonder consensus.

In de eerste plaats moedigde het de verdere kennisverwerving rond de problematiek van burn-out bij zelfstandigen aan, onder meer over de oorzaken ervan, de instrumenten tot detectie ervan en de prevalentie ervan.

In de tweede plaats benadrukte het Comité het belang van bewustmaking en van het inzetten op primaire en secundaire preventie. Het wenste dat het taboe rond burn-out bij zelfstandigen wordt doorbroken en dat de zelfstandige de eerste tekenen van burn-out kan herkennen, om zo te voorkomen dat deze laatste zich effectief voordoet. Het Comité ziet hierin een belangrijke taak weggelegd voor de beroeps- en sectororganisaties evenals voor de socialeverzekeringfondsen.

Op de derde plaats beval het Comité aan om een beleid inzake tertiaire preventie in te voeren, dat op drie pijlers zou steunen:

- de inventarisatie van het bestaande ondersteuningsaanbod en een goede ontsluiting van deze informatie voor de zelfstandige,
- een hulpverlening via het aanbieden van zorgtrajecten, aangepast aan het specifieke karakter van het zelfstandig ondernemerschap, en
- een financiële ondersteuning van uitgaven inzake primaire, secundaire en tertiaire preventie.

Tot slot beklemtoonde het Comité dat een goede aanpak van burn-out ook een coördinatie vereist van de initiatieven die door de verschillende beleidsniveaus worden genomen.

Verslag 2019/01: Burn-out

2.8.2 Socio-professionele re-integratie van arbeidsongeschikte zelfstandigen

Op vraag van de ministers van zelfstandigen en van sociale zaken bracht het Comité in september 2019 verslag uit over arbeidsongeschiktheid bij zelfstandigen en de mogelijkheden tot professionele re-integratie van de zelfstandigen die ermee geconfronteerd worden. De activering van uitkeringstrekkers in de ziekte- en invaliditeitsverzekering vormde een aandachtspunt van de regering Michel I.

Het rapport bestaat uit vier delen

Deel 1 beschrijft de financiële ondersteuning van zelfstandigen in arbeidsongeschiktheid evenals de omvang en karakteristieken van de populatie arbeidsongeschikte zelfstandigen over een periode van bijna 20 jaar. Het Comité merkte daarbij op dat, hoewel het aantal zelfstandigen dat een uitkering ontvangt relatief beperkt is in verhouding tot de volledige populatie verzekerden, heel wat zelfstandigen met medische problemen die de uitoefening van hun professionele activiteit bemoeilijken of zelfs verhinderen, niet in de uitkeringsverzekering zijn terug te vinden, omdat ze niet (volledig) voldoen aan de toekenningsvoorwaarden, of omdat ze niet op de hoogte zijn van het recht op uitkeringen, of omdat ze niet weten welke administratieve stappen ze moeten ondernemen om van het recht gebruik te maken.

Deel 2 van het rapport focust op de arbeidsmarkt-re-integratie van arbeidsongeschikte zelfstandigen. In de zelfstandigenregeling hanteert men twee instrumenten om de arbeidsmarkt-re-integratie van arbeidsongeschikten te bewerkstelligen, nl. het systeem van gedeeltelijke werkhervatting en de beroepsherscholing. Het Comité heeft ze in zijn verslag toegelicht, samen met enkele cijfers ter zake.

Deel 3 bevat een synthese van ervaringen van werkgevers en artsen met de professionele re-integratie van arbeidsongeschikten die zij deelden tijdens een rondetafelgesprek georganiseerd door de Koning Boudewijnstichting in 2017. Hoewel deze ervaringen vooral betrekking hadden op de re-integratie van werknemers, bleken enkele meer algemene bevindingen ook relevant voor de re-integratie van arbeidsongeschikte zelfstandigen.

Op basis van de vaststellingen in het rapport, identificeerde het Comité drie aandachtspunten voor het beleid inzake arbeidsongeschikte zelfstandigen en hun professionele re-integratie, met name:

- onvoldoende kennis en begrip bij de zelfstandigen van het ondersteuningsaanbod bij arbeidsongeschiktheid en van de administratieve procedures ter zake;
- onvoldoende aanpassing van het ondersteunings- en begeleidingsaanbod aan de specifieke aard van het zelfstandig ondernemerschap;
- onvoldoende proactief optreden van de actoren die instaan voor de ondersteuning en/of de begeleiding van arbeidsongeschikte zelfstandigen.

Het Comité deed in dit verband de volgende aanbevelingen:

- een betere informatieverstrekking aan de zelfstandigen, zodat zij bij arbeidsongeschiktheid tijdig een beroep kunnen doen op ondersteuning en zich tot de juiste instellingen kunnen wenden om er gebruik van te kunnen maken;
- een vereenvoudiging en verduidelijking van de administratieve procedures en van de toegangsvoorwaarden tot het ondersteuningsaanbod door i) een snellere kennisgeving van de arbeidsongeschiktheid door de adviserend arts van het ziekenfonds enerzijds en door het ziekenfonds aan het socialeverzekeringsfonds anderzijds, ii) een quasi automatisch onderzoek naar de toegangsvoorwaarden van de vrijstelling en van de gelijkstellingen en iii) een verduidelijking van de begrippen "minieme" en "resttaken" die de zelfstandige mag uitoefenen zonder verlies van zijn arbeidsongeschiktheidsuitkering;
- introductie van een systeem van deeltijdse arbeidsongeschiktheid voor zelfstandigen die omwille van medische redenen gedwongen zijn tot een substantiële vermindering van hun beroepsactiviteit;
- voorzien in een aangepast ondersteuningsaanbod voor de zelfstandigen, waaronder de mogelijkheid om taken te verrichten die bedoeld zijn om de negatieve impact van de stopzetting of onderbreking op de zaak te milderen, alsook specifieke ondersteuningsarrangementen, naast de klassieke uitkeringsverzekering, zoals het 'gezondheidsbudget'.
- een (pro-)actievere aanpak bevorderen om sneller de restcapaciteiten van arbeidsongeschikte personen te kunnen inschatten en hen beter te kunnen begeleiden bij hun re-integratie.

2.9 Allerlei

2.9.1 Europese aanbeveling

Het Comité heeft in mei 2019 op eigen initiatief kennisgenomen van een aanbeveling van de Europese Raad die ervoor moet zorgen dat men in elke lidstaat kan terugvallen op een goede sociale bescherming bij verlies van arbeidsinkomen en dit ongeacht de arbeidsmarktpositie of het arbeidsmarktstatuut waarin men zich bevindt. De aanbeveling past in de implementatie van de 'Europese pijler van sociale rechten' waarmee de Europese lidstaten een gezamenlijk engagement namen om te streven naar betere werk- en levensomstandigheden in de EU.

In zijn advies meende het Comité dat de aanbeveling voor ons land vooral moet worden aangegrepen om, waar wenselijk, verder in te zetten op de harmonisatie van de verschillende stelsels van sociale zekerheid. Het wees er in dit verband op dat de aanbeveling aan de lidstaten uitdrukkelijk de mogelijkheid liet om de sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen te (blijven) organiseren op een manier die afgestemd is op de specifieke noden en wensen van elk van deze beide statuten. Volgens het Comité moet er bij een eventuele verbetering of uitbreiding van de sociale bescherming, rekening worden gehouden met de wensen en noden van diegene op wie de sociale bescherming van toepassing is.

Het Comité toonde echter voorbehoud bij het voorgestelde idee van volledige overdraagbaarheid van de sociale rechten van het ene naar het andere stelsel, als dit zou betekenen dat zowel de geopende rechten als de bijdragen naar het andere stelsel worden overgedragen en herrekend volgens de regels van het nieuwe stelsel.

Advies 2019/08: Europese aanbeveling betreffende de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen

2.9.2 Advies van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid over de zelfstandige arbeid

In juni 2019 bracht de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid op verzoek van de sociale partners en de toenmalige minister van Werk een advies uit over zelfstandige arbeid in ons land. Het ABC heeft van dit advies formeel kennisgenomen. Het heeft daarbij vastgesteld dat de Hoge Raad in zijn advies slechts een partiële analyse heeft gemaakt van de uitdagingen waarmee men inzake zelfstandige arbeid in ons land geconfronteerd wordt op het vlak van de kwalificatie van de arbeid, van de sociale bescherming en van de oneerlijke concurrentie. Als formele adviesvertrekker achtte het ABC het daarom dan ook noodzakelijk om bepaalde elementen uit het advies van de Hoge Raad te nuanceren of aan te vullen.

Het Comité heeft voor zijn inhoudelijke reactie bij de diverse thema's hoofdzakelijk teruggesproken naar de standpunten die het reeds in vroegere adviezen en verslagen innam.

Wat betreft de kwalificatie van de arbeid bracht het Comité in herinnering dat het voorstander is van de Arbeidsrelatiewet (WAR) in zijn bestaande vorm omdat deze terzelfdertijd rechtszekerheid biedt en de nodige speelruimte laat voor de beoordeling van concrete arbeidssituaties. Het Comité kant zich dus tegen elke wijziging van de algemene criteria en hun centrale plaats in de WAR, en kante zich tegen de invoering van een (weerlegbaar) vermoeden aangaande de aard van de arbeidsrelatie.

Bovendien onderstreepte het dat het tegen de invoering is van een tussenstatuut voor 'economisch afhankelijke zelfstandigen'. Volgens het Comité volstaat de WAR om de kwalificatieproblemen op te lossen die zich op dat vlak voordoen.

Inzake sociale bescherming, wees het Comité erop dat de problemen die zich met nieuwe werkvormen voordoen, eerder het gevolg zijn van het feit dat de betrokken personen niet correct worden onderworpen aan een van de twee bestaande sociale statuten, die reeds een ruime sociale bescherming bieden. Het Comité onderstreepte tevens dat een verbetering van de sociale bescherming van de zelfstandigen gericht moet zijn op de hele populatie en niet uitsluitend op de economisch afhankelijke zelfstandigen. Hoewel een harmonisering van de niveaus van sociale bescherming tussen de stelsels wenselijk is, meende het Comité bovendien dat dit moet gebeuren, rekening houdend met de specifieke noden en wensen de zelfstandigen zelf aangeven.

Op het vlak van armoedebestrijding, herinnerde het Comité aan de noodzaak tot kennisverwerving, een betere omkadering van zelfstandigen in moeilijkheden en een verdere verbetering van het overbruggingsrecht. Het onderstreepte dat een belangrijk deel van de armoedeproblematiek bij zelfstandigen te situeren is bij de werkende populatie.

Tot slot gaf het Comité aan dat er in het zelfstandigenstelsel vier courante vormen zijn van oneigenlijk gebruik van het sociaal statuut aan (de schijnstatuten, de detacheringsfraude, de fictieve aansluitingen en de frauduleuze vennootschapsconstructies) en verwees het naar de voorstellen die het in het verleden had geformuleerd om deze misbruiken beter aan te pakken en te bestrijden. Het Comité bracht tevens zijn ongerustheid in herinnering over de mogelijke gevolgen van het (para)fiscale gunstregime voor bijklusactiviteiten (zogenaamde "Bijkluswet") op het vlak van deloyale concurrentie zoals toepassingsvoorwaarden die moeilijk te controleren en te weinig afdwingbaar zijn.

Advies 2019/13 : De tendensen en de voorwaarden van de ontwikkeling van de zelfstandige arbeid : opmerkingen van het ABC bij het advies van de Hoge Raad voor Werkgelegenheid

2.9.3 Voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen

Eind november 2019 heeft het Comité een advies uitgebracht over een voorontwerp van wet dat vier wijzigingen aan het sociaal statuut aanbracht.

Ten eerste werd met dit voorontwerp van wet de bijdrageregeling aangepast voor de zelfstandigen die actief zijn na (de wettelijke leeftijd van) het pensioen. Enerzijds liet het voorontwerp aan gepensioneerde ambtenaren toe om dezelfde bijdrageregeling te genieten als de gepensioneerden van de twee andere stelsels, maar voegde het een leeftijdsvoorwaarde toe om deze voordelige bijdrageregeling te kunnen genieten (minimaal 60 jaar). Anderzijds werd erin voorzien dat de individuen die na de wettelijke pensioenleeftijd nog als zelfstandige actief zijn zonder een pensioen te ontvangen, vanaf 1 januari 2020 een minimumbijdrage zouden moeten betalen die zou overeenstemmen met het bedrag van de minimumbijdrage voor een zelfstandige in hoofdberoep. De betrokkenen zouden echter wel de mogelijkheid krijgen om de toepassing te vragen van de meer gunstige bijdrageregels die vandaag op hen van toepassing zijn.

Ten tweede bracht het voorontwerp van wet de wetgeving in overeenstemming met het door de wetgever beoogde doel bij de hervorming van de eenheid van loopbaan in 2017, namelijk door de

volledige periode van zelfstandige beroepsbezigheid in aanmerking te nemen bij de berekening van de pensioenrechten. Zonder de wijzigingen die door het voorontwerp van wet worden aangebracht, zou, in geval de eenheid van loopbaan wordt overschreden zonder dat de globale beroepsloopbaan wordt overschreden, de beperking tot de eenheid van loopbaan nog steeds van toepassing zijn.

Ten derde verlengde het voorontwerp van wet het vermoeden van bijdragebetaling dat geldt bij de behandeling van pensioenaanvragen, tot 3 maanden. Dit vermoeden laat toe om de pensioenrechten van toekomstige gepensioneerden sneller vast te stellen wanneer deze laatste hun zelfstandige activiteit voortzetten tot aan de ingangsdatum van het pensioen.

Tot slot voorzag het voorontwerp tevens in tekstuele aanpassingen in de wet m.b.t. de adoptiehulp voor zelfstandigen.

Het Comité formuleerde geen opmerkingen over de laatste 3 wijzigingsvoorstellen.

Wat het bijdragestelsel betreft voor de zelfstandigen die actief blijven na de (wettelijke) pensioenleeftijd zonder een pensioen te genieten, formuleerde het Comité een alternatief voorstel (zie punt 2.2.1.)

Ontwerpadvies 2019/14: Voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen inzake de zelfstandigen

2.10 Andere werkzaamheden

Het Comité bracht het voorbije jaar twee documenten uit die een overzicht bieden van de aanbevelingen en standpunten die het Comité tijdens de afgelopen legislatuur formuleerde. Aandachtspunten van het ABC voor de komende legislatuur

Een eerste document werd opgemaakt in aanloop van de federale verkiezingen van juni 2019 en de formatie van een nieuwe regering. Het Comité bracht hierin de voorstellen en standpunten die het tijdens de afgelopen legislatuur in zijn adviezen en verslagen had geformuleerd, opnieuw onder de aandacht. Het document werd in juli 2019 aan de preformateurs en aan de voorzitters van de politieke partijen bezorgd.

Aandachtspunten voor de komende legislatuur

2.10.1 Memorandum van de FOD Sociale Zekerheid

Eind 2019 bezorgde de FOD Sociale Zekerheid een Memorandum aan de preformateurs van de nieuwe federale regering en aan de voorzitters van de politieke partijen. Het document bevatte een reeks aanbevelingen die, hetzij rechtstreeks betrekking hebben op het sociaal statuut of de financiering ervan, hetzij directe relevantie hebben voor de zelfstandigen en hun sociaal statuut. Hoewel het ABC, het formele overlegorgaan is voor alle aangelegenheden die het sociaal statuut van de zelfstandigen aanbelangen, werd het door de FOD echter over geen enkele van de voorstellen in het Memorandum geraadpleegd. Aangezien de uitdagingen die het ABC voor de toekomst van het sociaal statuut ziet, ruimer zijn dan diegene die in het Memorandum van de FOD werden opgenomen, en dat de concrete voorstellen die erin werden geformuleerd, lang niet altijd in overeenstemming met en soms zelfs tegengesteld waren aan de breed gedragen voorstellen en standpunten die zijn opgenomen in de

documenten van het ABC, zag het Comité zich verplicht om zijn visie op het Memorandum formeel toe te lichten. Het deed dit in een document dat in december 2019 aan de preformateurs van de nieuwe federale regering en aan de voorzitters van de politieke partijen werd bezorgd.

Opmerkingen bij het Memorandum 2019 van de FOD Sociale zekerheid

Tabel 2. Overzicht van de in 2019 door het ABC uitgebrachte adviezen

Advies	Nr.	Datum	Resultaat
Uitgebracht op verzoek van de minister van Middenstand, KMO's, Zelfstandigen en Landbouw			
<ul style="list-style-type: none"> • Halftijds pensioen 	2019/01	29/01/2019	
<ul style="list-style-type: none"> • Opbouw van sociale rechten na de wettelijke pensioenleeftijd: voorstel tot invoering van een minimumbijdrage voor zelfstandigen zonder pensioen 	2019/02	06/02/2019	
<ul style="list-style-type: none"> • Overbruggingsrecht: uitbreiding van het toepassingsgebied 	2019/03	11/03/2019	Wet van 2 mei 2019 tot wijziging van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen en het koninklijk besluit van 8 januari 2017 tot uitvoering van de wet van 22 december 2016 houdende invoering van een overbruggingsrecht ten gunste van zelfstandigen, <i>SB 28/06/2019</i>
<ul style="list-style-type: none"> • Controle van de bewakingssector 	2019/04	29/03/2019	
<ul style="list-style-type: none"> • Bedragen van de evenwichtsdotaties 2017 en 2018 	2019/05	29/03/2019	Koninklijk besluit van 5 februari 2019 tot vaststelling van het definitieve bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2017 door de wijziging van het koninklijk besluit van 18 april 2017 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2017 en tot wijziging van de bedragen van het koninklijk besluit van 30 maart 2018 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2018 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2019, <i>MB 15/02/2019</i>

Advies	Nr.	Datum	Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> • Welvaartsaanpassingen 2019-2020 	2019/06	24/04/2019	<p>Koninklijk besluit van 2 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 juli 1971 houdende instelling van een uitkeringsverzekering en een moederschapsverzekering ten voordele van de zelfstandigen en van de meewerkend echtgenoten, <i>SB 24/05/2019</i></p> <p>Koninklijk besluit van 26 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 20 december 2006 tot invoering van de toekenningsvoorwaarden van een adoptie-uitkering ten gunste van de zelfstandigen, <i>SB 06/06/2019</i></p> <p>Koninklijk besluit van 26 mei 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 23 maart 2019 tot invoering van de toekenningsvoorwaarden van een uitkering voor pleegouderverlof ten gunsten van de zelfstandigen, <i>SB 06/06/2019</i></p> <p>Koninklijk besluit van 17 mei 2019 tot aanpassing aan de welvaart van bepaalde uitkeringen in de regeling voor werknemers, <i>SB 11/06/219 (ed. 2)</i></p> <p>Koninklijk besluit van 17 mei 2019 tot wijziging van artikel 7 van het koninklijk besluit van 9 april 2007 tot verhoging van sommige pensioenen en tot toekenning van een welvaartsbonus aan sommige pensioengerechtigden, <i>SB 11/06/2019 (ed. 2)</i></p> <p>Wet van 26 mei 2019 tot uitvoering van het ontwerp van interprofessioneel akkoord 2019-2020, <i>SB 17/06/2019 (errata 20/06/2019)</i></p> <p>Koninklijk besluit van 28 juni 2019 tot wijziging van het koninklijk besluit van 22 december 1967 houdende algemeen reglement betreffende het rust- en overlevingspensioen der zelfstandigen en tot aanpassing aan de welvaart van bepaalde pensioenen in de regeling voor zelfstandigen, <i>SB 08/07/2019</i></p>
<ul style="list-style-type: none"> • Bedrag van de alternatieve financiering van de bijkomende geldmiddelen voor de sector geneeskundige verzorging voor 2019 	2019/10	05/09/2019	<p>Koninklijk besluit van 3 oktober 2019 tot wijziging van de bedragen van het koninklijk besluit van 15 januari 2019 tot vaststelling van de bedragen voor de alternatieve financiering van de bijkomende geldmiddelen toegekend voor de financiering van de geneeskundige verzorging door het stelsel van het globaal beheer van de werknemers en door het stelsel van het globaal beheer van de zelfstandigen voor het jaar 2019, <i>SB 23/10/2019</i></p>

Advies	Nr.	Datum	Resultaat
<ul style="list-style-type: none"> Bedragen van de evenwichtsdotatie 2018 en 2019 	2019/11	11/09/2019	Koninklijk besluit van 29 september 2019 tot vaststelling van het definitieve bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2018 door de wijziging van het koninklijk besluit van 30 maart 2018 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2018 en tot wijziging van de bedragen van het koninklijk besluit van 25 januari 2019 tot vaststelling van het bedrag van de evenwichtsdotatie in het stelsel van de werknemers en in het stelsel van de zelfstandigen voor het jaar 2019, <i>MB 03/10/2019</i>
<ul style="list-style-type: none"> Ontwerp van Actieplan Sociale Fraudebestrijding 2020 	2019/12	15/11/2019	
<ul style="list-style-type: none"> Voorontwerp van wet houdende diverse bepalingen inzake sociale zaken 	2019/14	28/11/2019	
Uitgebracht op eigen initiatief			
<ul style="list-style-type: none"> De correctiecoëfficiënt in het pensioenstelsel voor zelfstandigen 	2019/07	24/04/2019	
<ul style="list-style-type: none"> Europese aanbeveling betreffende de toegang tot sociale bescherming voor werknemers en zelfstandigen 	2019/08	23/05/2019	
<ul style="list-style-type: none"> Opbouw van pensioenrechten in geval van overbruggingsrecht en vrijstelling van bijdragen 	2019/09	23/05/2019	
<ul style="list-style-type: none"> De tendensen en de voorwaarden van de ontwikkeling van de zelfstandige arbeid : opmerkingen van het ABC bij het advies van de Hoge Raad voor de Werkgelegenheid 	2019/13	28/11/2019	

Tabel 3. Overzicht van de in 2019 door het ABC uitgebrachte verslagen

Verslag	Nr.	Datum
In toepassing van artikel 111, §2 van de wet van 30 december 1992 houdende sociale en diverse bepalingen (begroting en meerjarenramingen)		
<ul style="list-style-type: none"> Burn-out 	2019/01	23/05/2019
<ul style="list-style-type: none"> Voorafbeelding van de begroting 2020 – Meerjarenramingen 2021-2024 	2019/02	02/08/2019
<ul style="list-style-type: none"> Arbeidsongeschikte zelfstandigen en hun socioprofessionele re-integratie 	2019/03	26/09/2019